

KONTUMÁCIA A JEJ NEPOUŽITIE Z HĽADISKA VÝSLEDKOVEJ SPRAVODLIVOSTI

Z hľadiska ústavnej udržateľnosti, ktorá je kritériom rozhodovania ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti, platí, že nevydanie kontumačného rozhodnutia a oproti tomu vydanie štandardného meritórneho rozhodnutia (teda rozhodnutia na základe vecnej argumentácie) nemožno považovať za zásah do základných práv strany v konaní, teda ani do práv strany, v ktorej prospech mal byť kontumačný rozsudok (podľa jej právneho názoru) vydaný.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 23/2026 z 27. januára 2026)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **P. T.**, zastúpeného JUDr. Beátou Kolcunovou, usadenou euroadvokátkou, proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 18Cb/49/2018 z 26. júna 2023, rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Cob/91/2023 z 25. apríla 2024 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/24/2024 z 30. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v právnom postavení žalobcu v spore o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode obchodného podielu žalovaného v spoločnosti T. P. T. – Slovakia s. r. o. za cenu 20 000 eur, pričom rozsudok mal nahradiť prejav vôle.

3. Počas konania sa žalovaný opakovane nezúčastňoval nariadených pojednávaní, svoju neúčasť neospravedlnil napriek riadnemu poučeniu o následkoch takej neprítomnosti. Sťažovateľ preto opakovane navrhoval, aby okresný súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, čomu okresný súd nevenoval pozornosť.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 18Cb/49/2018 z 26. júna 2023 žalobu sťažovateľa zamietol, konštatujúc, že sťažovateľ nepreukázal vznik povinnosti žalovaného uzavrieť s ním zmluvu o prevode obchodného podielu za 20 000 eur. Okresný súd k uvedenému záveru dospel na základe viacerých skutočností, a to že (i) nebol preukázaný písomný súhlas valného zhromaždenia udelený vopred ako podmienka prevodu podľa spoločenskej zmluvy, čo zakladá neplatnosť takeého úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka; (ii) list žalovaného posúdil ako ponuku na predaj obchodného podielu sťažovateľovi za 40 000 eur a, naopak, list sťažovateľa určený žalovanému považoval za nový návrh na uzavretie zmluvy za 20 000 eur, nie za prijatie pôvodnej ponuky; (iii) nebola uzatvorená zmluva o budúcej zmluve.

5. Krajský súd ako odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny a konštatoval, že žaloba nie je žalobou na plnenie podľa § 137 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a preto o nej nemožno rozhodnúť kontumačne.

6. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Obdo/24/2024 z 30. júna 2025 dovolanie sťažovateľa, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ namieta, že konajúce všeobecné súdy v jeho právnej veci postupovali extrémne formálne pri posudzovaní zmluvy alebo zmluvy o budúcej zmluve namiesto toho, aby materiálne skúmali, či správanie strán nezakladá záväzok žalovaného previesť obchodný podiel na sťažovateľa.

8. Napadnuté rozhodnutia sú podľa sťažovateľa nedostatočne a selektívne odôvodnené, predovšetkým v otázke posúdenia praktickej nemožnosti získať písomný súhlas valného zhromaždenia pri dvoch 50 % spoločníkoch a dôsledkoch takej situácie. Najvyšší súd napriek uvedenému považoval rozhodnutie krajského súdu za dostatočne odôvodnené.

9. Sťažovateľ považuje postup súdov za prekvapivý a vnútorne rozporný aj v otázke posúdenia charakteru žaloby v súvislosti s ne/možnosťou rozhodnúť vo veci kontumačne, ktorá vyvstala až v odvolacom konaní. Sťažovateľ legitímne očakával, že súd rozhodne rozsudkom pre zmeškanie alebo ho vyzve na odstránenie väd podľa § 129 CSP, ak mal pochybnosti o povahe žaloby alebo formulácii petitu, čo sa nestalo.

10. Sťažovateľ pri poctivom výklade vnútorných predpisov obchodnej spoločnosti a korektnom postupe žalovaného nadobudol legitímne očakávanie, že dôjde k prevodu obchodného podielu. Všeobecné súdy však svojimi rozhodnutiami v prospech žalovaného *de facto* umožnili žalovanému zablokovať výkon predkupného práva a nadobudnutie obchodného podielu sťažovateľom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľa (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutými meritórnymi rozhodnutiami všeobecných súdov vydanými v konaní o splnenie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode obchodného podielu, ktoré sťažovateľ považuje za nedostatočne odôvodnené.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu:

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (IV. ÚS 170/2022, III. ÚS 678/2021, I. ÚS 695/2022)].

13. Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je teda ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného) predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

14. V danom prípade mal sťažovateľ k dispozícii opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol podať (a aj podal) odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd ako súd odvolací. Následne proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom bol príslušný rozhodnúť a aj tak učinil najvyšší súd.

15. Na základe uvedeného bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 1 prvou alternatívou zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu:

16. Pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde možno prijať na ďalšie konanie iba také podanie, ktoré spĺňa všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde. Poskytnutie ochrany ústavnosti ústavným súdom predpokladá splnenie všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane splnenia zákonom predpísaných náležitostí ústavnej sťažnosti. Ústavný súd sa môže vecne zaoberať ústavnou sťažnosťou, len ak spĺňa všetky zákonom o ústavnom súde ustanovené formálne a obsahové náležitosti.

17. Táto formálna, nie však formalistická požiadavka zákona o ústavnom súde nie je bezúčelná. Je vyjadrením nezávislého postavenia ústavného súdu a konania o ústavnej sťažnosti ako nástroja riešenia verejnoprávneho konfliktu, ktorého podstatou je porušenie ústavných práv zásahom orgánu verejnej moci. Splnenie tejto požiadavky ústavnému súdu umožňuje o ústavnej sťažnosti postupovať tak, aby pred rozhodnutím na predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde nemusel dožiadaním dotknutého orgánu verejnej moci osvedčovať sťažovateľom tvrdené skutočnosti o prebiehajúcim konaní.

18. Jednou zo zákonom predpísaných náležitostí ústavnej sťažnosti je aj podmienka pripojenia napadnutého rozhodnutia, ktorá vyplýva z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepripojil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (ani ostatné napadnuté rozhodnutia, pozn.), ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho ústavných práv. Vzhľadom na verejnoprávny charakter konania o ústavnej sťažnosti nie je vo veci sťažovateľa dôvod na jeho materiálne vedenie, ktorého prostriedkami by ústavný súd sťažovateľa vyzýval na doplnenie ústavnej sťažnosti. Vo veci sťažovateľa ani nie je dôvod takýto nedostatok zákonom predpísanej náležitosti odstraňovať postupom podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže na to v konaní pred ústavným súdom slúži povinné zastúpenie kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátkou, ktorú sťažovateľ na svoje zastupovanie v tomto konaní splnomocnil. Jedným z bazálnych predpokladov povinného právneho zastúpenia je okrem iného doručovanie kvalifikovaných ústavných sťažností spĺňajúcich všetky zákonom predpísané náležitosti. Nepripojením napadnutého rozhodnutia, teda podmienky predpokladanej § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde, tak ústavný súd nemohol preskúmať, či ústavná sťažnosť bola podaná včas (§ 124 zákona o ústavnom súde), ani verifikovať tvrdenia, ktoré boli v ústavnej sťažnosti uvedené. Nedostatok splnenia požiadavky pripojenia napadnutého rozhodnutia nemôže zhojiť odkaz sťažovateľa na obsah súdneho spisu, ktorý ústavný súd nemá k dispozícii, lebo nejde o konanie v rámci inštančného postupu v sústave všeobecného súdnictva, keď súd nižšej inštancie predkladá súdny spis vyššiemu súdu.

19. Vzhľadom na nesplnenie zákonom ustanovenej náležitosti bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

20. Ústavný súd nad rámec dôvodov odmietnutia sťažnosti sťažovateľa v súvislosti s jeho námietkou o splnení podmienok na rozhodnutie v jeho právnej veci rozsudkom pre zmeškanie, čo všeobecné súdy neučinili, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, konštatuje, že meritórne rozhodnutie, iné než kontumačné (teda na základe vecnej argumentácie), sa nemôže z hľadiska výsledkovej spravodlivosti (ktorou sa

ústavný súd zaobrá) považovať za zásah do práv strany v konaní, teda ani strany, v ktorej prospech mal byť kontumačný rozsudok (podľa jej právneho názoru) vydaný. V tejto súvislosti nemožno meritórne rozhodnutia v danej veci považovať ani za prekvapivé, ako to tvrdí sťažovateľ.